

**December, 2025**

**(Historical Bases of Indian Education)**

Full Marks : 100

Time : 3 hours

*The figures in the right-hand margin indicate marks*

Answer **all** questions

Part—I

1. Answer the following questions in one word or in one sentence each : 10×1
- (a) What is the name of the holy scripture of the Aryans?  
ଆର୍ଯ୍ୟମାନଙ୍କର ପବିତ୍ର ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥର ନାମ କ'ଣ?
- (b) What term is used for the hymns of Rigveda?  
ରଗ୍‌ବେଦରେ ଥିବା ମନ୍ତ୍ରସମୂହକୁ କ'ଣ କୁହାଯାଏ?
- (c) What is the sacred text of Buddhism?  
ବୌଦ୍ଧଧର୍ମର ପବିତ୍ର ଗ୍ରନ୍ଥର ନାମ କ'ଣ?
- (d) What is known as the Islamic higher educational institution?  
ଇସଲାମ୍ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ କ'ଣ କୁହାଯାଏ?
- (e) At what age was the Bismillah ceremony performed?  
କେତେ ବର୍ଷ ବୟସରେ ବିସ୍‌ମିଲ୍ଲା ଉତ୍ସବ ପାଳନ କରାଯାଉଥିଲା?
- (f) When was the first university in India established?  
ଭାରତର ପ୍ରଥମ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କେବେ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା?
- (g) Which committee recommended measures to reduce wastage and stagnation?  
ଅପଚୟ ଓ ଆବନ୍ଧତା ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ କେଉଁ କମିଟି ସୁପାରିଶ କରିଥିଲା?
- (h) Who was the Chairman of Indian Education Commission (1964–66) ?  
ଭାରତୀୟ ଶିକ୍ଷା ଆୟୋଗ (୧୯୬୪–୬୬)ର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କିଏ ଥିଲେ?
- (i) Which Education Policy launched 'Operation Blackboard'?  
କେଉଁ ଶିକ୍ଷାନୀତି 'କଳାପଟା ଅଭିଯାନ' ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲା?
- (j) In NEP (2020), what is the educational stage called for students aged 3 to 8 years?  
NEP (୨୦୨୦) ଅନୁସାରେ ୩ରୁ ୮ବର୍ଷ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରକାର କ'ଣ କୁହାଯାଏ?

Part—II

2. Answer the following questions in about 50 words each : 9×2
- (a) What are the four types of Vedas?  
ବେଦର ଚାରିଗୋଟି ପ୍ରକାର କ'ଣ?
- (b) Write about Four Nobel Truths.  
ଚାରି ଆର୍ଯ୍ୟସତ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ଲେଖ ।
- (c) Write two aims of education during the medieval period.  
ମଧ୍ୟଯୁଗରେ ଶିକ୍ଷାର ୨ଟି ଲକ୍ଷ୍ୟ ଲେଖ ।

- (d) Mention the medium of instruction in the Islamic period.  
ଇସଲାମ୍ ଯୁଗରେ ଶିକ୍ଷାଦାନର ମାଧ୍ୟମ ସମ୍ପର୍କରେ ଲେଖ ।
- (e) What was the importance of Charter Act of 1813 ?  
୧୮୧୩ ସନନ୍ଦର ଚାର୍ଟର ଆଇନର ଗୁରୁତ୍ୱ କ'ଣ ଥିଲା ?
- (f) Write two recommendations of Hunter Commission (1882).  
ହଣ୍ଟର କମିଶନ୍ (୧୮୮୨)ଙ୍କ ଦୁଇଟି ସୁପାରିଶ୍ ଲେଖ ।
- (g) What is Wardha Scheme of education?  
ୱାର୍ଡା ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା କହିଲେ କ'ଣ ?
- (h) Write two aims of secondary education in the report of Secondary Education Commission (1952).  
ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ଆୟୋଗ (୧୯୫୨) ଅନୁଯାୟୀ ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷାର ଦୁଇଟି ଲକ୍ଷ୍ୟ ଲେଖ ।
- (i) Write the recommendations of National Policy on Education (1968) on free and compulsory education.  
ଜାତୀୟ ଶିକ୍ଷାନୀତି (୧୯୬୮)ର ମୁକ୍ତ ଓ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ସୁପାରିଶ୍ ଲେଖ ।

### Part—III

3. Answer *any eight* questions from the following in about 250 words each : 8×5

- (a) Differentiate between Upanayan and Pabbajja.  
ଉପନୟନ ଓ ପବ୍ବଜ୍ଜ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣାଅ ।
- (b) What is Arya-Astanga Marga?  
ଆର୍ଯ୍ୟ-ଅଷ୍ଟାଙ୍ଗ ମାର୍ଗ କ'ଣ ?
- (c) What are the types of educational institutions during the medieval period?  
ମଧ୍ୟଯୁଗର ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ଥିଲା ?
- (d) Write the demerits of medieval education.  
ମଧ୍ୟଯୁଗୀୟ ଶିକ୍ଷାର ଦୋଷଗୁଡ଼ିକ ଲେଖ ।
- (e) Write a note on Macaulay's Minutes (1835).  
ମ୍ୟାକଲେଙ୍କ ବିବରଣୀ (୧୮୩୫) ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଟିପ୍ପଣୀ ଲେଖ ।
- (f) What are the recommendations of Sadler Commission (1917) on higher education?  
ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସାଡଲର କମିଶନ୍ (୧୯୧୭)ର ସୁପାରିଶ୍ଗୁଡ଼ିକ ଲେଖ ।
- (g) Differentiate wastage from stagnation.  
ଅପଚୟ ଓ ଆବନ୍ଧତା ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣାଅ ।
- (h) Discuss the features of basic education.  
ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷାର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଆଲୋଚନା କର ।
- (i) Write the recommendations of Kothari Commission (1964–66) on education and national development.  
ଶିକ୍ଷା ଓ ଜାତୀୟ ବିକାଶ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୋଠାରି କମିଶନ୍ (୧୯୬୪–୬୬)ଙ୍କ ସୁପାରିଶ୍ଗୁଡ଼ିକ ଲେଖ ।
- (j) Discuss the structure of education in NEP (2020).  
ଜାତୀୟ ଶିକ୍ଷାନୀତି (୨୦୨୦)ରେ ଶିକ୍ଷାର ଢାଞ୍ଚା ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କର ।

4. Answer *any four* questions in about 800 words each :

4×8

(a) Elaborate vividly the system of education during the Vedic period.

ବୈଦିକ ଯୁଗର ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ସମ୍ପର୍କରେ ବିଶଦଭାବେ ଆଲୋଚନା କର ।

(b) Discuss the education system during the medieval period with reference to aims of education, curriculum, method of teaching and role of teacher.

ମଧ୍ୟଯୁଗର ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଶିକ୍ଷାର ଲକ୍ଷ୍ୟ, ପାଠ୍ୟକ୍ରମ, ଶିକ୍ଷାଦାନ ପଦ୍ଧତି ଓ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଭୂମିକା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କର ।

(c) Charles Wood's contribution to the history of Indian education is remarkable. Explain.

ଭାରତୀୟ ଶିକ୍ଷା ଇତିହାସକୁ ଚାର୍ଲସ୍ ୱୁଡ୍‌ଙ୍କ ଅବଦାନ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଆଲୋଚନା କର ।

(d) Discuss the major recommendations of University Education Commission (1948).

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଶିକ୍ଷା ଆୟୋଗ (୧୯୪୮)ର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁପାରିଶଗୁଡ଼ିକ ଆଲୋଚନା କର ।

(e) What were the key points of the National System of Education as visualised by NPE (1986) ?

ଜାତୀୟ ଶିକ୍ଷାନୀତି (୧୯୮୬) ଅନୁଯାୟୀ ପରିକଳ୍ପିତ ଜାତୀୟ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପ୍ରମୁଖ ବିନ୍ଦୁଗୁଡ଼ିକ ବା ଦିଗଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ଥିଲା ?

\*\*\*

**December, 2 0 2 5**

**(Educational Thinkers of Modern India)**

Full Marks : 100

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks

Answer **all** questions

Part—I

1. Fill in the blanks by choosing the correct answer from the given below : 10×1

(a) The slogan of Swami Dayananda Saraswati's Educational Philosophy was \_\_\_\_\_.

ସ୍ଵାମୀ ଦୟାନନ୍ଦ ସରସ୍ଵତୀଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ଦର୍ଶନର ସ୍ଳୋଗାନ୍ ଥିଲା \_\_\_\_\_ ।

(i) back to nature

(ii) back to Vedas

ପ୍ରକୃତିକୁ ଫେରିଚାଲ

ବେଦକୁ ଫେରିଚାଲ

(iii) back to home

(iv) back to Science

ଘରକୁ ଫେରିଚାଲ

ବିଜ୍ଞାନକୁ ଫେରିଚାଲ

(b) "Education is the manifestation of the devine perfection already existing in man" defined by \_\_\_\_\_.

“ମାନବ ମଧ୍ୟରେ ନିହିତ ସ୍ଵର୍ଗୀୟ ପୂର୍ଣ୍ଣତାର ପରିପ୍ରକାଶହିଁ ଶିକ୍ଷା” ସଂଜ୍ଞା \_\_\_\_\_ ଦେଇଥିଲେ ।

(i) Gandhiji

(ii) Gopabandhu Das

ଗାନ୍ଧିଜୀ

ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସ

(iii) Swami Dayananda Saraswati

(iv) Swami Vivekananda

ସ୍ଵାମୀ ଦୟାନନ୍ଦ ସରସ୍ଵତୀ

ସ୍ଵାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ

(c) The book *Satyarth Prakash* written by \_\_\_\_\_.

‘ସତ୍ୟାର୍ଥ ପ୍ରକାଶ’ ପୁସ୍ତକଟି \_\_\_\_\_ ଦ୍ଵାରା ଲିଖିତ ।

(i) Swami Vivekananda

(ii) Gijubhai Badheka

ସ୍ଵାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ

ଗିଜୁଭାଇ ବାଧେକା

(iii) Swami Dayanand Saraswati

(iv) Rabindranath Tagore

ସ୍ଵାମୀ ଦୟାନନ୍ଦ ସରସ୍ଵତୀ

ରବିନ୍ଦ୍ରନାଥ ଠାକୁର

(d) The system of education profounded by Gandhiji is known as ———.  
ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଚାରିତ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଣାଳୀକୁ \_\_\_\_\_ ଭାବରେ ଜଣାଯାଏ.

- (i) Satyabadi Bana Vidyalaya      (ii) Basic Education  
ସତ୍ୟବାଦୀ ବନ ବିଦ୍ୟାଳୟ      ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା
- (iii) Montessori System      (iv) Gurukul System  
ମଣ୍ଟେସୋରି ପ୍ରଣାଳୀ      ଗୁରୁକୁଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା

(e) Gopabandhu Das has established Satyabadi Bana Vidyalaya in the year  
\_\_\_\_\_.

ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସ ସତ୍ୟବାଦୀ ବନ ବିଦ୍ୟାଳୟ \_\_\_\_\_ ମସିହାରେ ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ।

- (i) 1937      (ii) 1902      (iii) 1909      (iv) 1921  
୧୯୩୭      ୧୯୦୨      ୧୯୦୯      ୧୯୨୧

(f) According to Tagore, the best teacher is ———.  
ତାକୁରଙ୍କ ମତ ଅନୁସାରେ ସର୍ବୋତ୍ତମ ଶିକ୍ଷକ ହେଉଛି \_\_\_\_\_ ।

- (i) the book      (ii) the society      (iii) nature      (iv) the classroom  
ପୁସ୍ତକ      ସମାଜ      ପ୍ରକୃତି      ଶ୍ରେଣୀଗୃହ

(g) The first girls' school in India was established by ———.  
ଭାରତର ପ୍ରଥମ ବାଳିକା ବିଦ୍ୟାଳୟ \_\_\_\_\_ ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ।

- (i) Gijubhai Badheka      (ii) Jyotiba Phule  
ଗିଜୁଭାଇ ବାଧେକା      ଜ୍ୟୋତିବା ଫୁଲେ
- (iii) Sri Aurobindo      (iv) None of them  
ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ      ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି

(h) The keyword of Sri Aurobindo's Educational Philosophy is ———.  
ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ଦର୍ଶନର ପ୍ରମୁଖ ଶବ୍ଦ ହେଉଛି \_\_\_\_\_ ।

- (i) basic education      (ii) natural education  
ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା      ପ୍ରାକୃତିକ ଶିକ୍ଷା
- (iii) integral education      (iv) progressive education  
ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଶିକ୍ଷା      ପ୍ରଗତିଶୀଳ ଶିକ୍ଷା

(i) Gijubhai Badheka was greatly influenced by ideas of ———.  
ଗିଜୁଭାଇ ବାଧେକା ——— ଦ୍ୱାରା ବେଶୀ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲେ ।

(i) Gandhiji  
ଗାନ୍ଧିଜୀ

(ii) Moria Montessori  
ମରିଆ ମଣ୍ଟେସୋରି

(iii) Vivekananda  
ବିବେକାନନ୍ଦ

(iv) Sri Aurobindo  
ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ

(j) The institution established by Gijubhai Badheka was ———.  
ଗିଜୁଭାଇ ବାଧେକାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାପିତ ଅନୁଷ୍ଠାନ ହେଉଛି ——— ।

(i) Gurukul  
ଗୁରୁକୁଳ

(ii) Shantiniketan  
ଶାନ୍ତିନିକେତନ

(iii) Bal Mandir  
ବାଳ ମନ୍ଦିର

(iv) Gujarat Vidyapith  
ଗୁଜରାଟ ବିଦ୍ୟାପୀଠ

## Part—II

2. Answer all questions within 50 words each :

9×2

(a) Write the definition of education according to Swami Dayananda.  
ସ୍ୱାମୀ ଦୟାନନ୍ଦଙ୍କ ଅନୁସାରେ ଶିକ୍ଷାର ସଂଜ୍ଞା ଲେଖ ।

(b) Write two Educational Philosophy of Swami Vivekananda.  
ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ଦର୍ଶନର ଦୁଇଗୋଟି ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଲେଖ ।

(c) What is 'Satyagraha'?  
'ସତ୍ୟାଗ୍ରହ' କ'ଣ?

(d) What is 'Open-air Schooling'?  
'ମୁକ୍ତାକାଶ ବିଦ୍ୟାଳୟ' କ'ଣ?

(e) What is meant by integral education?  
ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଶିକ୍ଷା କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝାଯାଏ?

(f) Write two features of education at Shantiniketan.  
ଶାନ୍ତିନିକେତନ ଶିକ୍ଷାର ଦୁଇଟି ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଲେଖ ।

(g) Write the vision of Nutan Bal Shikshan Sangha.  
ନୂତନ ବାଳ ଶିକ୍ଷଣ ସଂଘର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଲେଖ ।

(h) What is the role of teacher in Gijubhai Badheka's Educational Philosophy?

ଗିଜୁଭାଇ ବାଧେକାଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ଦର୍ଶନରେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଭୂମିକା କ'ଣ?

(i) Write down the aims of education determined by Jyotiba Phule.

ଜ୍ୟୋତିବା ଫୁଲେଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଶିକ୍ଷାର ଲକ୍ଷ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଲେଖ ।

### Part—III

3. Answer *any eight* questions within 250 words each :

8×5

(a) What are the methods of teaching according to Swami Dayananda Saraswati?

ସ୍ୱାମୀ ଦୟାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀଙ୍କ ଅନୁସାରେ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପ୍ରଣାଳୀଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ?

(b) Write about the role of teacher in Swami Vivekananda's Educational Philosophy.

ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ଦର୍ଶନରେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଭୂମିକା ବିଷୟରେ ଲେଖ ।

(c) Explain the educational contribution of Arya Samaj.

ଆର୍ଯ୍ୟ ସମାଜର ଶୈକ୍ଷିକ ଅବଦାନ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର ।

(d) What are the aims of education according to Mahatma Gandhi?

ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଅନୁସାରେ ଶିକ୍ଷାର ଲକ୍ଷ୍ୟଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ?

(e) Explain the main causes of the failure of the Satyabadi Educational System.

ସତ୍ୟବାଦୀ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ବିଫଳତାର ମୁଖ୍ୟ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର ।

(f) Explain Rabindranath Tagore's concept of naturalism in education.

ଶିକ୍ଷାରେ ରବିନ୍ଦ୍ରନାଥ ଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରକୃତିବାଦକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର ।

(g) Discuss the main features of life Philosophy of Rabindranath Tagore.

ରବିନ୍ଦ୍ରନାଥ ଠାକୁରଙ୍କ ଜୀବନ ଦର୍ଶନର ମୁଖ୍ୟ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଆଲୋଚନା କର ।

(h) Explain teacher-student relationship in Sri Aurobindo's Educational Philosophy.

ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ଦର୍ଶନରେ ଶିକ୍ଷକ-ଶିଷ୍ୟାର୍ଥୀ ସମ୍ପର୍କ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର ।

(i) Explain the contribution of Jyotiba Phule to women education.

ନାରୀ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତି ଜ୍ୟୋତିବା ଫୁଲେଙ୍କ ଅବଦାନ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର ।

(j) Discuss the contribution of Gijubhai Badheka to child-centred education.

ଶିଶୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତି ଗିଜୁଭାଇ ବାଧେକାଙ୍କ ଅବଦାନ ଆଲୋଚନା କର ।

Part—IV

4. Answer *any four* questions within 800 words each :

4×8

(a) Discuss the life Philosophy of Swami Dayananda Saraswati and its impact on Indian society.

ସ୍ଵାମୀ ଦୟାନନ୍ଦ ସରସ୍ଵତୀଙ୍କ ଜୀବନ ଦର୍ଶନ ଏବଂ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ଭାରତୀୟ ସମାଜରେ ଆଲୋଚନା କର ।

(b) Critically analyse Mahatma Gandhi's Educational Philosophy with special reference to 'Nai Talim' (Basic education).

'ନୈ ତାଲିମ' (ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା)ର ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ଦର୍ଶନକୁ ସମାଲୋଚନାତ୍ମକ ଓ ବିଶ୍ଳେଷଣାତ୍ମକ ଭାବେ ଆଲୋଚନା କର ।

(c) Analyse Gopabandhu's Educational Philosophy with reference to Satyabadi System and role of teacher.

ସତ୍ୟବାଦୀ ପ୍ରଣାଳୀ ଏବଂ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଭୂମିକାକୁ ନେଇ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଶିକ୍ଷାଗତ ଦର୍ଶନକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କର ।

(d) Discuss Tagore's Educational Philosophy and its reference today.

ତାଗୁରଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ଦର୍ଶନ ଏବଂ ଆଜିର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା ଆଲୋଚନା କର ।

(e) Explain Gijubhai Badheka's educational experiments and contribution to early childhood education in India.

ଭାରତରେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଶିଶୁ ଶିକ୍ଷାରେ ଗିଜୁଭାଇ ବାଧେକାଙ୍କ ଶୈକ୍ଷିକ ପରୀକ୍ଷଣ ଏବଂ ଅବଦାନକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର ।

ଗୋପବନ୍ଧୁ

\*\*\*

*Answer as per instructions.  
figures in the right-hand margin indicates marks*

## 1. fill in the blanks

(1 X 10 = 10)

- a) Evaluation conducted at the end of a course is known as \_\_\_\_\_.  
ପାଠ ଶେଷରେ କରାଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟାୟନକୁ \_\_\_\_\_ ବୋଲି କୁହାଯାଏ।
- b) The highest category of objectives according to Bloom's taxonomy of cognitive objective is \_\_\_\_\_.  
ବ୍ଲୁମ୍ 'ଜ୍ଞାନାତ୍ମକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ' ଅନୁସାରେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମାନଙ୍କର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଶ୍ରେଣୀ \_\_\_\_\_ ଅଟେ।
- c) The evaluation Which helps to identify student's strengths and weaknesses before instruction is \_\_\_\_\_.  
ଶିକ୍ଷାଦାନ ପୂର୍ବରୁ ଛାତ୍ରଙ୍କର ଶକ୍ତି ଏବଂ ଦୁର୍ବଳତା ଚିହ୍ନଟ କରିବାରେ ସହାୟକ ଥିବା ମୂଲ୍ୟାୟନକୁ \_\_\_\_\_ ବୋଲି କୁହାଯାଏ।
- d) A classroom test prepared by the teacher is known as \_\_\_\_\_ test.  
ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଶ୍ରେଣୀ ପରୀକ୍ଷାକୁ \_\_\_\_\_ ପରୀକ୍ଷା ବୋଲି କୁହାଯାଏ।
- e) Tool used to assess overt behaviour of an individual is \_\_\_\_\_.  
ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ପ୍ରକାଶ୍ୟ ବ୍ୟବହାରକୁ ମୂଲ୍ୟାୟନ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ଉପକରଣ \_\_\_\_\_ ଅଟେ।
- f) Performance-based tasks are scored using \_\_\_\_\_ assessment tool.  
କାର୍ଯ୍ୟନିଷ୍ଠ ଆଧାରିତ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ \_\_\_\_\_ ମୂଲ୍ୟାୟନ ଉପକରଣ ବ୍ୟବହାର କରି ପ୍ରାପ୍ତ କରାଯାଏ।
- g) The planned interview is called as \_\_\_\_\_.  
ପୂର୍ବ ଯୋଜିତ ସାକ୍ଷାତ୍କାରକୁ \_\_\_\_\_ ବୋଲି କୁହାଯାଏ।
- h) The accuracy of test results is called \_\_\_\_\_.  
ପରୀକ୍ଷାର ଫଳାଫଳର ସଠିକତାକୁ \_\_\_\_\_ ବୋଲି କୁହାଯାଏ।
- i) Oral tests are generally \_\_\_\_\_ in nature.  
ମୌଖିକ ପରୀକ୍ଷାଗୁଡ଼ିକ ସାଧାରଣତଃ \_\_\_\_\_ ପ୍ରକୃତିର ହୋଇଥାଏ।
- j) \_\_\_\_\_ validity is used to predict future performance of the student.  
ଛାତ୍ରଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତ୍ କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା ଅନୁମାନ କରିବା ପାଇଁ \_\_\_\_\_ ମାନ୍ୟତା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ।

## 2. Answer the following questions in 50 words:

(2 X 9 = 18)

- a) Define two purposes of Evaluation.  
ମୂଲ୍ୟାୟନର ଦୁଇଟି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିରୂପଣ କରନ୍ତୁ।
- b) State two instructional objectives at knowledge level.  
ଜ୍ଞାନ ସ୍ତରରେ ଦୁଇଟି ଶିକ୍ଷଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କର।
- c) Write two functions of formative Evaluation.  
ଗଠନ ମୂଳକ ମୂଲ୍ୟାୟନର ଦୁଇଟି କାର୍ଯ୍ୟ ଲେଖ।
- d) Define the concept of rating scale.  
ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ମାପକ ର ସଂଜ୍ଞା ନିରୂପଣ କରନ୍ତୁ।
- e) Write a short note on - interview.  
ସାକ୍ଷାତ୍କାର ବିଷୟରେ ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ ଲେଖ।
- f) Define nominal scale.  
ନାମମାତ୍ର ମାପକ ର ସଂଜ୍ଞା ନିରୂପଣ କର।
- g) What are objective based test items?  
ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଆଧାରିତ ପରୀକ୍ଷା ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ?
- h) Write any two criteria of selecting appropriate learning objectives.  
ଉଚିତ ଶିକ୍ଷଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବାଛିବା ପାଇଁ ଯେକୌଣସି ଦୁଇଟି ମାନଦଣ୍ଡ ଲେଖ।
- i) Write any two methods of objectivity.  
ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟତା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବାର ଯେକୌଣସି ଦୁଇଟି ପଦ୍ଧତି ଲେଖ।

3. Answer any 8 questions within 250 words:

(5 X 8 = 40)

- a) Enumerate the major functions of Evaluation.  
ମୂଲ୍ୟାୟନର ପ୍ରମୁଖ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଲେଖ।
- b) Differentiate between measurement and Evaluation with concrete examples.  
ମାପନ ଓ ମୂଲ୍ୟାୟନ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଭେଦ କର ଏବଂ ସହଜ ଉଦାହରଣ ଦିଅ।
- c) Explain different types of scales of measurements.  
ମାପନ ସ୍କେଲର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର।
- d) What do you mean by summative Evaluation? How does it support teaching-learning?  
ସମାହାର ମୂଲ୍ୟାୟନ ର ଅର୍ଥ କ'ଣ? ଏହା କିପରି ଶିକ୍ଷା-ଶିକ୍ଷଣକୁ ସହାୟତା କରେ?
- e) Evaluate the concept of item analysis. Discuss how difficulty index and discrimination index help to improve test quality.  
ଆଇଟମ୍ ଆନାଲିସିସ୍ କ'ଣ? ଡିଫିକଲ୍ଟି ଇଣ୍ଡେକ୍ସ ଏବଂ ଡିସ୍କ୍ରିମିନେସନ୍ ଇଣ୍ଡେକ୍ସ କିପରି ପରୀକ୍ଷାର ଗୁଣବତ୍ତା ବୃଦ୍ଧି କରେ, ଏହା ଆଲୋଚନା କର।
- f) Compare and contrast norm reference Evaluation and criterion reference Evaluation.  
ମାନକ ସୂଚକ ମୂଲ୍ୟାୟନ ଓ ଲକ୍ଷଣ ସୂଚକ ମୂଲ୍ୟାୟନ ର ତୁଳନା କର।
- g) What do you mean by continuous comprehensive Evaluation? Discuss its functions.  
ଅବିରତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମୂଲ୍ୟାୟନ କ'ଣ? ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଲେଖ।
- h) Discuss different tools of assessment used in the classroom. Compare their merits and demerits.  
ଶ୍ରେଣୀ ରେ ବ୍ୟବହୃତ ବିଭିନ୍ନ ମୂଲ୍ୟାୟନ ଉପକରଣ ଆଲୋଚନା କର ଓ ତାହାର ଉପକାରିତା ଓ ଅପକାରିତା ଲେଖ।
- i) What is reliability of a test? Explain different types of reliability with examples.  
ପରୀକ୍ଷାର ବିଶ୍ୱସନୀୟତା କ'ଣ? ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ବିଶ୍ୱସନୀୟତା ଉଦାହରଣ ସହିତ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର।
- j) Write on – Affective Domain taxonomy of educational objectives.  
ଶିକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟର ଭାଷାତ୍ମକ ପରିସର ଉପରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତରେ ଲେଖ।

4. Answer the following questions in 800 words:

(8 X 4 = 32)

- a) Explain standardised test and its steps.  
ମାନକୀକୃତ ପରୀକ୍ଷା କ'ଣ? ଏବଂ ଏହା ପ୍ରସ୍ତୁତିର ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର।
- b) What do you mean by Essay type test and its principles while framing questions?  
ନିବନ୍ଧ ପ୍ରକାର ପ୍ରଶ୍ନ ର ଅର୍ଥ କ'ଣ? ପ୍ରଶ୍ନ ଗଠନ କରିବା ସମୟରେ ଅନୁସରଣୀୟ ବିଧି ଗୁଡ଼ିକୁ ଆଲୋଚନା କର।
- c) Describe the taxonomy of educational objective with special reference to cognitive domain.  
ଶିକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟର ଟାକ୍ସୋନୋମିକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର, ବିଶେଷ କରି ଜ୍ଞାନାତ୍ମକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ରେ ଲେଖ।
- d) Describe in details the difference between Test, Measurement, Assessment and Evaluation with suitable examples.  
ପରୀକ୍ଷା, ମାପନ, ମୂଲ୍ୟାୟନ ଏବଂ ମାନ ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ପ୍ରଭେଦଗୁଡ଼ିକୁ ଯୋଗ୍ୟ ଉଦାହରଣ ସହିତ ବିସ୍ତାରିତ ଭାବେ ଆଲୋଚନା କର।
- e) What do you mean by validity of a test? Discuss the methods of estimating validity and their classroom relevance.  
ପରୀକ୍ଷାର ବୈଧତା କ'ଣ? ବୈଧତା ଅନୁମାନ କରିବାର ବିଭିନ୍ନ ପଦ୍ଧତି ଏବଂ ତାହାର ଶ୍ରେଣୀ ରେ ଉପଯୋଗୀତା କୁ ଆଲୋଚନା କର।

\*\*\*\*\*

**Dec,2025**

**Psychological foundation of Education**

**PART - I**

1. Fill in the blanks (All questions are compulsory) (10x1 = 10)
- a) Psychology is the science of \_\_\_\_\_. ମନୋବିଜ୍ଞାନ ହେଉଛି \_\_\_\_\_ ର ବିଜ୍ଞାନ।
- b) The first psychological laboratory was established by \_\_\_\_\_.  
ପ୍ରଥମ ମନୋବୈଜ୍ଞାନିକ ପରୀକ୍ଷାଗାର \_\_\_\_\_ କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା।
- c) Salivation to the sound of bell in classical conditioning is known as \_\_\_\_\_. ଶାସ୍ତ୍ରୀୟ  
ଅନୁବନ୍ଧନରେ ଘଣ୍ଟି ଶବ୍ଦରେ ଲାଳ ନିର୍ଗତ ହେବାକୁ \_\_\_\_\_ କୁହାଯାଏ।
- d) The father of intelligence testing is \_\_\_\_\_. ବୁଦ୍ଧି ପରୀକ୍ଷଣର ଜନକ ହେଉଛନ୍ତି \_\_\_\_\_।
- e) Learning is an association between \_\_\_\_\_ and response.  
ଶିକ୍ଷଣ ହେଉଛି \_\_\_\_\_ ଏବଂ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସଂଯୋଗ।
- f) The insightful theory of learning was developed by \_\_\_\_\_ psychologist.  
ଶିକ୍ଷଣର ଅନ୍ତର୍ଦୃଷ୍ଟି ତତ୍ତ୍ୱ \_\_\_\_\_ ମନୋବିଜ୍ଞାନୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିକଶିତ ହୋଇଥିଲା।
- g) Divergent thinking is associated with \_\_\_\_\_. ଅପସାରୀ ଚିନ୍ତାଧାରା \_\_\_\_\_ ସହିତ ଜଡ଼ିତ।
- h) The two-factor theory of intelligence has two factors; one is general factor and other is  
\_\_\_\_\_. ବୁଦ୍ଧିର ଦ୍ୱି-କାରକ ତତ୍ତ୍ୱର ଦୁଇଟି କାରକ ଅଛି; ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ସାଧାରଣ କାରକ ଏବଂ ଅନ୍ୟଟି ହେଉଛି  
\_\_\_\_\_।
- i) The first intelligence test was developed in the year \_\_\_\_\_.  
ପ୍ରଥମ ବୁଦ୍ଧି ପରୀକ୍ଷଣ \_\_\_\_\_ ମସିହାରେ ବିକଶିତ ହୋଇଥିଲା।
- j) Certificate is a type of \_\_\_\_\_ motivation. ପ୍ରମାଣପତ୍ର ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରକାରର \_\_\_\_\_ ପ୍ରେରଣା।

**PART – II**

2. Answer the following questions in about 50 words each: (9x2 = 18)
- a) State the relationship between psychology and education.  
ମନୋବିଜ୍ଞାନ ଏବଂ ଶିକ୍ଷା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସମ୍ପର୍କକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରନ୍ତୁ।
- b) Discuss case study as a method of data collection.  
ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହର ଏକ ପଦ୍ଧତି ଭାବରେ 'କେସ୍ ଷ୍ଟଡି' (ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅଧ୍ୟୟନ) ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରନ୍ତୁ।
- c) What is growth? ବୁଦ୍ଧି କ'ଣ?
- d) Define two natures of personality. ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ଦୁଇଟି ପ୍ରକୃତିକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରନ୍ତୁ।
- e) Explain the factors affecting social development in adolescence.  
କୈଶୋର ଅବସ୍ଥାରେ ସାମାଜିକ ବିକାଶକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା କାରକଗୁଡ଼ିକ ବୁଝାନ୍ତୁ।
- f) Explain the concept of Mental Age (MA). ମାନସିକ ବୟସ (MA) ର ଧାରଣା ବୁଝାନ୍ତୁ।
- g) What is motivation and its types? ପ୍ରେରଣା କ'ଣ ଏବଂ ଏହାର ପ୍ରକାରଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ?
- h) Define Rationalization as an adjustment mechanism.  
ଏକ ସମାନ୍ତୋକ୍ତ କୌଶଳ ଭାବରେ 'ଯୌକ୍ତିକୀକରଣ' (Rationalization) ର ସଂଜ୍ଞା ଦିଅନ୍ତୁ।

- i) Write two factors affecting mental health of a teacher.  
ଜଣେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା ଦୁଇଟି କାରକ ଲେଖନ୍ତୁ।

PART – III

3. Answer **any eight** questions from the following in about 250 words each : **(8x5= 40)**
- a) What do you mean by educational psychology? ଶିକ୍ଷା ମନୋବିଜ୍ଞାନ କହିଲେ ଆପଣ କ'ଣ ବୁଝନ୍ତି?
- b) What is intelligence test? Discuss its uses in classroom. ବୁଦ୍ଧି ପରୀକ୍ଷଣ କ'ଣ? ଶ୍ରେଣୀଗୃହରେ ଏହାର ବ୍ୟବହାର ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରନ୍ତୁ।
- c) Describe the educational implications of operant conditioning theory. କ୍ରିୟାଶୀଳ ଅନୁବନ୍ଧନ ତତ୍ତ୍ୱର ଶିକ୍ଷାଗତ ପ୍ରୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ବର୍ଣ୍ଣନା କରନ୍ତୁ।
- d) Differentiate between growth and development with suitable examples. ଉପଯୁକ୍ତ ଉଦାହରଣ ସହିତ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ବିକାଶ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦର୍ଶାନ୍ତୁ।
- e) What do you mean by learning and its factors affecting learning? ଶିକ୍ଷଣ କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝାଏ ଏବଂ ଶିକ୍ଷଣକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା କାରକଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ?
- f) What are the different stages of development? ବିକାଶର ବିଭିନ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟାୟଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ?
- g) Write short notes on - trait theory. ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ପ୍ରଲକ୍ଷଣ ତତ୍ତ୍ୱ ଉପରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖନ୍ତୁ।
- h) What do you mean by creativity and its various steps for fostering creativity? ସୃଜନଶୀଳତା କହିଲେ ଆପଣ କ'ଣ ବୁଝନ୍ତି ଏବଂ ସୃଜନଶୀଳତାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ?
- i) Discuss about Rorschach inkblot test. ରୋର୍ସାକ୍ ଇଙ୍କ୍-ବ୍ଲଟ୍ (Rorschach inkblot) ପରୀକ୍ଷା ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରନ୍ତୁ।
- j) What is mental health? Discuss the role of teacher in effective mental health of students. ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କ'ଣ? ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଭୂମିକା ଆଲୋଚନା କରନ୍ତୁ।

PART – IV

4. Answer **any four** questions in about 800 words each : **(4x8 = 32)**
- a) Discuss how educational psychology is different from psychology. Explain the nature of educational psychology. ଶିକ୍ଷା ମନୋବିଜ୍ଞାନ ମନୋବିଜ୍ଞାନଠାରୁ କିପରି ଭିନ୍ନ ସେ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରନ୍ତୁ। ଶିକ୍ଷା ମନୋବିଜ୍ଞାନର ପ୍ରକୃତି ବୁଝାନ୍ତୁ।
- b) Describe the classical conditioning theory and its educational implications. ଶାସ୍ତ୍ରୀୟ ଅନୁବନ୍ଧନ ତତ୍ତ୍ୱ ଏବଂ ଏହାର ଶିକ୍ଷାଗତ ପ୍ରୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ବର୍ଣ୍ଣନା କରନ୍ତୁ।
- c) Explain constructivism learning theory with examples. ଉଦାହରଣ ସହିତ ନିର୍ମାଣବାଦ ଶିକ୍ଷଣ ତତ୍ତ୍ୱ ବୁଝାନ୍ତୁ।
- d) Discuss the concept of intelligence and describe Guilford structure of intelligence model. ବୁଦ୍ଧିର ଧାରଣା ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଗିଲଫୋର୍ଡଙ୍କ ବୁଦ୍ଧିର ସଂରଚନା ମଡେଲ ବର୍ଣ୍ଣନା କରନ୍ତୁ।
- e) What do you mean by adjustment mechanism? Explain different types of adjustment mechanism. ସମାୟୋଜନ କୌଶଳ କହିଲେ ଆପଣ କ'ଣ ବୁଝନ୍ତି? ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ସମାୟୋଜନ କୌଶଳ ବୁଝାନ୍ତୁ।

\*\*\*\*\*